

**„Já“ – jeho dvojí ustavení**

**Ladislav Hejdánek**

This is a part of the original document:

[2008](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2008](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 3. 12. 2008
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 3. 12. 2008

## „Já“ – jeho dvojí ustavení

Když mluvíme o „já“, tj. tak, že to „já“ tematizujeme, chceme poukázat nikoli na sebe individuálně, nýbrž na cosi obecnějšího, co je společné všem podobným „já“, totiž na jakousi vnitřní (tím nemyslíme subjektivní) usebranost, soustřednost a soustředěnost. Už v tom je skryto nebezpečí, že pozapomeneme na vlastní povahu tohoto „já“ (v obecném smyslu) a že z něho – třeba neúmyslně a nevědomky – učiníme jakýsi „předmět“, tedy vyslovené „ne-já“. Nesmíme se proto nechat vést návykem, že tematizování všechno zpředměťujeme, ale musíme se vždy znovu učit, jak vlastně „bereme“ (tj. vnímáme, přijímáme, chápeme atd.) „toho druhého“ právě jako jeho „já“ (a tedy nikoli toho druhého jako „ne-já“). „Já“ je tedy událostně ustavováno, není něčím, co by stálo vně události, mimo ni: událost sama si musí své „já“ ustavovat, udržovat, obnovovat a ožивovat i posilovat. Ovšem je tu jakýsi základní předpoklad: ta událost, to událostné (a tedy vnitřně sjednocované, integrované) dění musí nějak se svou jednotou a jedností začít. A tento svůj počátek, a to znamená také počátek své jednosti a jednoty, si nemůže samo (sama) dát. Také událost, která si ještě neustavila své „já“ (a vůbec svůj „subjekt“), je už jakýmsi primordiálním „já“, jakýmsi „před-já“. A toto „před-já“ musí mít svůj základ a zdroj v ryzí nepředmětnosti. To, že si událost své „já“ začne ustavovat a že na něm pak dále „pracuje“, je už odpověď na onu výzvu, jíž je resp. jíž se stává „ustavení“ a „přidělení“ onoho „před-já“ jakožto skutečného „počátku“ přechodu z ne-jsoucího ke jsoucímu, z ne-předmětného k již se zpředměťujícímu. Je to odpověď buď slabá a úzkostná, plná obav a strachování, anebo odpověď, která se spoléhá na to, že její „před-já“ nebude opuštěno resp. že mu nebude odebráno a tak chybět to, čím a jak bylo „ustaveno“ (nikoli akcí, aktivně), ale že tím nadále bude neseno „živeno“, zachovááno při životě – a dokonce i po jeho konci. (Asi by bylo zbytečné připomenout, že tu nejde a nemůže jít o žádné „udržování“ ani „uchovávání“ ve smyslu předmětného trvání, předmětné trvalosti – jde právě jakoby naopak o jakýsi „návrat do budoucnosti“.)

(Písek, 081203-2.)